

TIL LEDELSE OG PERSONALE
PÅ BOTILBUD MV.

Borgerens økonomi

Pjece om etisk håndtering af
borgerens økonomi

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af

Social – Og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1

5000 Odense C

Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@socialstyrelsen.dk

www.sbst.dk

Første version udgivet 2013

Anden version udgivet decembefebbruar 2023

Download eller se rapporten på

www.sbst.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Digital ISBN: 978-87-94371-70-4

Indhold

Borgerens økonomi	2
Lovgivningsmæssige rammer	3
Ret til selv at bestemme over sin økonomi	3
Aftaler og fuldmagter	3
Frivillige aftaler om administration efter pensionslovgivningen	4
Afgørelser om administration af social pension og kontanthjælp.....	5
Hvad er værgemål	6
Hvem kan få en værge?	6
Betingelser, der skal være opfyldt	6
Hvis man ikke selv kan ansøge om værgemål.....	7
Hvis man selv kan ansøge om værgemål	7
Samværgemål	7
Hvem kan søge om samværgemål	7
Fragtagelse af den retlige handleevne	7
Brug af MitID og netbank.....	8
Udvikling af borgerens økonomiske kompetencer	9
Støttet beslutningstagen.....	9
Drøftelse og håndtering af dilemmaer	10
Case 1	11
Case 2	12
Ledelsens rolle	13
Samspil med pårørende	14
Case 3	15
Pårørendes rolle	15
Værge	16
Pårørende som værger	16
Case 4	16

Borgerens økonomi

På botilbud for personer med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse står personale og ledelse ofte over for spørgsmål og opgaver i forhold til at støtte borgerne med at tage beslutninger om deres økonomi.

Denne pjece er til personale og ledere på botilbud og giver et overblik over vigtige pejlemærker for en etisk håndtering af borgerens økonomiske midler. Samtidig giver pjecen et overblik over nogle lovgivningsmæssige rammer.

Pjecen skal give inspiration til, hvordan personale og ledelse kan forbedre borgerens selvbestemmelse og kompetencer i forhold til sin økonomi. Pjecen tager afsæt i vigtige pejlemærker og dagligdagens opgaver og udfordringer for personale og borgere i botilbud.

Social- og Boligstyrelsen udgiver, samtidig med denne publikation, pjecer om etisk håndtering af borgerens økonomi til personer med en funktionsnedsættelse ('Mine penge') og til personer med pårørende på botilbud ('Min pårørendes økonomi') samt pjece som omhandler "Anvendelse, støtte og vejledning til brug af MitID". Pjecerne kan downloades på www.sbst.dk. Alle pjecer er reviderede og opdaterede i forhold til gældende lovgivning (2023).

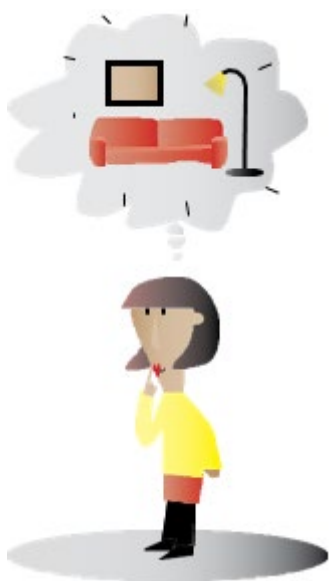
Desuden har Social- og Boligstyrelsen udarbejdet "Informationsmateriale om betaling, administration og opbevaring mv. af midler for personer med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse" (2023). Informationsmaterialet informerer om gældende regler og kan bl.a. bruges, når kommunerne fastsætter interne retningslinjer på området. Denne er endvidere opdateret og revideret i forhold til gældende lovgivning, samt opdateret i forhold til reglerne omkring vejledning og støtte af MitID. Informationsmaterialet kan downloades på www.sbst.dk.

Lovgivningsmæssige rammer

Ret til selv at bestemme over sin økonomi

Borgere med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse har, som andre, ret til at forpligte sig økonomisk og råde over egen økonomi i det omfang, der ikke er foretaget særlige begrænsninger, fx værgemål.

Retten til selv at bestemme over sin økonomi er en rettighed, som borgeren allerede har, og ikke noget, som den enkelte skal kvalificere sig til.

Det er altid udgangspunktet, at den enkelte selv håndterer og tager beslutninger om sin økonomi.

Er borgeren, på grund af fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, ikke i stand til at håndtere og tage beslutninger om sin økonomi, skal kommunen tage stilling til, hvordan borgeren kan støttes.

Personalets støtte til borgerens økonomihåndtering gives med respekt for borgerens handlefrihed og for de begrænsninger, der kan være, fx hvis borgeren er under værgemål.

Aftaler og fuldmagter

Alle, der er i stand til at handle fornuftsmæssigt, kan indgå bindende aftaler, fx huslejeaftale, telefonabonnement og aftaler med banken. Personer, der kan handle fornuftsmæssigt, kan også give fuldmagt til, at andre kan handle på deres vegne, fx hæve penge i banken.

Frivillige aftaler om administration efter pensionslovgivningen

Det kan være hensigtsmæssigt, at personer, der generelt har behov for støtte til at administrere deres økonomi, indgår en frivillig aftale om administration efter pensionslovgivningen¹. Frivillige aftaler om administration kan, som navnet angiver, kun indgås, hvis borgeren ønsker det.

En frivillig skriftlig aftale om administration efter pensionslovgivningen kan bidrage til at sikre, at parterne på en nem måde har dokumentation for, hvilken periode aftalen vedrører, hvilke udgifter aftalen omfatter og frister for opsigelse af aftalen. Aftale om administration bør løbende tages op med borgeren og tilpasses den enkeltes behov for at sikre udviklingsperspektivet i indsatsen. Aftale om administration skal ikke fungere som erstatning for eller reducere det daglige arbejde med at udvikle borgernes handlekompetencer i forhold til egen økonomi.

Medarbejderne skal have så lidt omgang som muligt med borgernes penge, men skal støtte borgerne, når de træffer beslutninger.

¹ Jf. lov om social pension § 36

Afgørelser om administration af social pension og kontanthjælp

Hvis kommunalbestyrelsen skønner, at en borger ikke kan administrere pensionen, afgør kommunalbestyrelsen på, hvilken måde pensionen skal udbetales. Pensionen kan fx administreres sådan, at kommunen sørger for betaling af rimelige faste udgifter og udbetaler et beløb til borgeren til personlige fornødenheder. Efter almindelige delegationsprincipper kan kommunalbestyrelsen overlade afgørelsen om administration til kommunale tilbud. Kommunens forvaltning skal have besked om afgørelsen. Kommunen giver besked til Udbetaling Danmark om afgørelsen eller aftalen.

Kommunen har også mulighed for at træffe afgørelse om at administrere borgerens kontanthjælp, hvis kommunen skønner, at borgeren ikke selv kan administrere pengene. Det er en forudsætning for at administrere kontanthjælpen, at kommunen først har forsøgt at vejlede borgeren.

Hvad er værgemål

Værgemål er en støtteforanstaltning, hvor en person indsættes som værge for at sikre rettighederne for en borger og beskytte denne mod omverdenens misbrug.

Når der bliver oprettet et værgemål for en borger, kan værgeren træffe beslutninger på vedkommendes vegne – på de områder, der er omfattet af værgemålet.

Værgemålet skal altid etableres således, at det ikke er mere omfattende end nødvendigt.

Hvem kan få en værge?

For at en borger kan få en værge skal vedkommende have et aktuelt behov. Det betyder, at der skal være nødvendige opgaver og beslutninger, der ikke kan træffes eller gennemføres uden et værgemål.

Følgende kan bede om at få etableret, ændret eller ophævet et værgemål:

- 1) den pågældende selv,
- 2) dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste,
- 3) værgeren, en skifteværge eller en særlig værge,
- 4) den pågældendes fremtidsfuldmægtig,
- 5) den, der har indseende med den pågældendes fremtidsfuldmægtig, og som har tilbagekaldt fremtidsfuldmagten,
- 6) kommunalbestyrelsen,
- 7) regionsrådet eller
- 8) politidirektøren.

Betingelser, der skal være opfyldt

Der er en række betingelser, der skal være opfyldt, for at en borger kan få en værge. Betingelserne afhænger blandt andet af, om en person selv kan søge eller om andre skal søge om værgemålet.

Hvis man ikke selv kan ansøge om værgemål

Hvis borgeren ikke selv kan søge om et værgemål, er der en række betingelser, der skal være opfyldt. Borgeren skal have enten en sindssygdom, svær demens, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred, som gør, at borgeren er ude af stand til at varetage sine anliggender.

Et sådant værgemål kan omfatte personlige og/eller økonomiske forhold eller dele deraf.

Hvis man selv kan ansøge om værgemål

Hvis borgeren selv kan søge om at få en værge, er betingelserne for at iværksætte et værgemål ikke helt så strenge. I den situation kan der iværksættes værgemål, hvis borgeren på grund af sygdom eller stærkt svækket tilstand er uegnet til at administrere sin økonomi. Sådant et værgemål kan kun omfatte økonomiske forhold.

Samværgemål

Endelig er der en særlig form for værgemål, som kaldes økonomisk samværgemål. Samværgemål, hvor borgeren er myndig, men får beskikket en hjælpeperson til fælles varetagelse af de økonomiske forhold, der inddrages i samværgemålet. Her tages beslutninger om borgerens økonomi i fællesskab mellem værge og borgeren under samværgemål. Kommunen skal også være opmærksom på, om der er behov for at bede om at beskikke en værge i stedet.

Hvem kan søge om samværgemål

Det borgeren selv søge om. Betingelserne for at iværksætte et økonomisk samværgemål er de mindst strenge.

Borgeren kan søge om et samværgemål, hvis vedkommende har brug for hjælp til at administrere sin økonomi. Behovet for hjælp skal skyldes uerfarenhed, svækket helbred eller lignende tilstand.

Et økonomisk samværgemål forudsætter, at borgeren fungerer så godt, at den pågældende kan samarbejde med sin samværge om økonomien. Derfor fører Familieretshuset heller ikke tilsyn med samværgemål.

Fratagelse af den retlige handleevne

Helt eller delvis fratagelse af den retlige handleevne er en slags udvidelse af et "almindeligt" økonomisk værgemål.

Fratagelse af den retlige handleevne kan ske helt eller delvist. Hvis borgeren får frataget den retlige handleevne, mister vedkommende retten til at varetage sin egen økonomi og retten til at forpligte sig økonomisk vedrørende de forhold fratagelsen vedrører. En borger, der helt er frataget sin retlige handleevne, er umyndig.

Fratagelse af den retlige handleevne kan kun ske i de tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt. Det kan eksempelvis være fordi, at borgeren mangler økonomisk forståelse, misbruger sin økonomi til skade for sig selv eller bliver økonomisk udnyttet af andre.

Læs mere om værgemål på Civilstyrelsens hjemmeside: www.civilstyrelsen.dk.

Brug af MitID og netbank

MitID er strengt personligt og må ikke overdrages til andre, heller ikke til tilbuddets personale. Nedenfor er inspiration til, hvordan personalet kan hjælpe med brug af MitID og netbank.

Har en borger MitID og er i stand til at bruge og administrere det, kan pårørende/værge/personale sidde ved siden af borgeren og hjælpe med at forstå og anvende de elektroniske selvbetjeningsløsninger, fx hjælpe med at betale en regning.

Hvis en borger ikke har MitID, kan pårørende/værge/personale handle på vegne af borgeren på baggrund af en fuldmagt fra borgeren og i eget navn.

Da pårørende/værge/personale ikke må anvende borgerens MitID, kan de, for at få adgang til borgerens konti i Netbank, fx anvende:

- En erhvervsløsning, der er en konto, som kommunen har i en bank, og som kan benyttes til at administrere borgerens private konti (ikke relevant for pårørende eller værge).
- Evt. deres eget MitID.

Det er nødvendigt at kontakte den enkelte bank, da bankerne har forskellige løsninger. Disse løsninger kan kun bruges på baggrund af en fuldmagt fra borgeren.

Selvbestemmelse i praksis

Udvikling af borgerens økonomiske kompetencer

Støtte til at træffe beslutninger skal tage udgangspunkt i borgerens ønsker og forudsætninger, og der skal være fokus på unge, såvel som ældre, borgers udviklingspotentiale.

Når personalet støtter borgeren i at tage beslutninger om sin økonomi, skal det ske i overensstemmelse med servicelovens intentioner. Det daglige professionelle arbejde har bl.a. til formål at fremme borgerens mulighed for at håndtere sin økonomi og ad den vej medvirke til at forbedre den enkeltes selvbestemmelse og livskvalitet. Både unge og ældre kan have behov for støtte til at udvikle kompetencer til at håndtere deres økonomi.

Det er vigtigt, at indsatsen afspejler principper om:

- Borgerens selvbestemmelsesret
- Ligeværd og anerkendelse af borgeren.

På denne måde oplever borgeren indflydelse på eget liv og ejerskab over egen økonomi. Og der dannes grundlag for udvikling af borgernes kompetencer i forhold til sin økonomi og selvbestemmelse i praksis.

Støttet beslutningstagen

Personalet og pårørende skal være opmærksomme på, at eksemplets magt har stor betydning for, hvordan borgeren agerer. Personalet og pårørende skal derfor, via deres eksempel, vise, at borgeren har selvbestemmelse. Det er vigtigt at tage hensyn til borgernes forskellighed og individuelle behov, når man hjælper borgerne med at træffe beslutninger om økonomi.

Personalets primære funktion er at skabe rum for handlemuligheder og erfaringsdannelse.

Støtten til at håndtere økonomi skal tage udgangspunkt i pædagogiske overvejelser og samtaler med borgeren om, hvad hans eller hendes ønsker og behov er. Det kan fx være: Er der brug for hjælp og støtte og i givet fald til hvad, hvordan og af hvem?

Ved at kende borgerens præferencer kan personalet desuden være forberedt på mulige dilemmaer og på, hvordan en situation takles. Det kan fx være i forhold til et overforbrug, eller at borgeren bliver udnyttet.

Det er centralt, at støtten tager udgangspunkt i, hvad der er vigtigt for den enkelte borger og ikke, hvad personalet mener er vigtigt, eller hvad de selv ville have gjort. Ofte ser man ønsker og problemstillinger ud fra sine egne værdier, normer og erfaringer, men selvom intentionen er god, er det ikke altid, at disse stemmer overens med borgerens behov.

Det kan derfor være hensigtsmæssigt, at personalet, fx på personalemøder, drøfter, hvordan man i praksis arbejder med at gøre det muligt for borgerne at råde over deres egne penge, og hvordan man styrker deres kompetencer på området.

Drøftelse og håndtering af dilemmaer

Borgeren skal have kendskab til egne rettigheder, og ledelse, personale og pårørende skal ligeledes have kendskab til disse rettigheder.

Når personalet støtter borgerne i at tage beslutninger, er det deres professionelle etik, som er med til at styre, hvordan personalet bør handle. Der opstår ofte dilemmaer i det pædagogiske arbejde, som kræver en professionel stillingtagen.

For medarbejdere i botilbud er især to etiske værdier centrale:

På den ene side: Omsorg for borgeren. Medarbejderne har pligt til at yde omsorg og har et særligt ansvar for at varetage borgerens interesser, når de selv har svært ved at gøre det.

På den anden side: Respekten for den andens personlige valg. Medarbejderen har pligt til at respektere det personlige valg.

Borgere med funktionsnedsættelser skal have rum til et liv med lige så mange muligheder, rettigheder, udfordringer og risici som alle andre. Hensynet til beskyttelse og omsorg kan kræve, at personalet reagerer, hvis de oplever, at en borgers forfølgelse af sine mål vil have meget alvorlige, negative konsekvenser. Hvis personalet på den anden side tager for meget ansvar, er der tale om en u hensigtsmæssig umyndiggørelse.

Det er vigtigt, at der er rum til at diskutere de udfordringer, som personalet møder, og hvordan man kan håndtere dilemmaer og problemstillinger. Nedenstående cases er eksempler på problemstillinger, som personalegruppen kan drøfte.

Case 1

Lise kan godt lide at spise pizza på det nærmeste pizzeria, der ligger et stykke fra botilbuddet. Hun er meget social og ønsker at tage derhen ca. en gang om ugen sammen med en medarbejder i dennes arbejdstid. Lise bruger en stor del af sine penge på disse pizzeriabesøg, især fordi hun også køber pizza til medarbejderen og betaler for benzin til medarbejderens bil i forbindelse med turen. Ledelsen på Lises botilbud har kendskab til, at Lise betaler for medarbejderens pizza og benzin, og at Lise ikke altid har penge nok til nødvendigt nyt tøj.

Casen kan bruges til at drøfte:

- Om personalet må modtage betaling for benzin og bruge egne biler til køreture med borgerne, herunder økonomiske og forsikringsmæssige forhold i den forbindelse.
- Om borgeren modtager den rette støtte til udvikling af økonomiforståelse.

- Hvilke indsatser, der er omfattet af den afgørelse om indsatser efter serviceloven, som kommunalbestyrelsen har truffet for Lise.

Case 2

Peter er en ung mand først i tyverne, som bor på et botilbud i Vestjylland. På botilbuddet er der flere borgere, der ytrer ønske om en biograftur. Peter kan normalt godt lide at gå i biografen, men han vil ikke med på turen, fordi Jens skal med. Peter bryder sig ikke om Jens, for Jens siger og gør ting, som irriterer Peter. De bliver altid uvenner. Personalet taler med Peter og overbeviser ham om, at han sagtens kan få en god tur i biografen, selvom Jens også tager med. Mens Peter sidder i biografen, tænker han, at han ikke skulle være taget med.

Casen kan fx bruges til at drøfte:

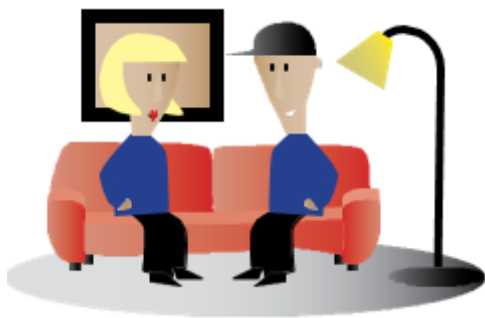
- Hvorfor Peter overtales til at tage med og betale for en tur i biografen.
- Om personalet kan tilgodese Peters ønsker på en anden måde.
- Om Peter og Jens skal have hjælp til konflikthåndtering.
- Om personalet skal lade være med at tilbyde fælles biografture for Peter og Jens.

Ledelsens rolle

- Ledelsen på botilbuddet skal have fokus på borgernes udviklingsmuligheder og på, at retten til selvbestemmelse og frie valg forudsætter, at borgerne får mulighederne for det, herunder via støtte dertil.
- Ledelsen skal sørge for, at der er skabt rum for drøftelse og håndtering af dilemmaer og skal i sin egen ageren udgøre et godt eksempel.
- Ledelsen har til opgave at skabe rum og sikkerhed for, at borgerne bliver opfattet og behandlet som selvstændige medborgere med rettigheder.
- Det er vigtigt, at ledelsen sikrer, at personalet er orienteret om og indforstået med tilbuddets retningslinjer, handlemuligheder og etiske overvejelser i forhold til at håndtere borgernes økonomi. Og at retningslinjerne bliver overholdt.
- Det er også vigtigt, at ledelsen skaber rum for og understøtter personalets faglige skøn, og at personalets dømmekraft og faglighed bliver udviklet og udfordret.
- Generelle retningslinjer og etiske overvejelser kan være et fast punkt på møder blandt borgere, pårørende og ansatte. For at styrke en reflekterende praksis kan ledelsen også gennemføre selvevalueringer på tilbuddet, som drøftes på personalemøder m.m.

Samspil med pårørende

Der skal være fokus på pårørendes forskellighed og roller – og på, at de kan bidrage med forskellige former for viden, alt efter den enkelte borgers situation.

Der kan være stor forskel på den enkelte borgers ønsker og behov for at inddrage pårørende, når det handler om at håndtere økonomi. Der kan også være stor forskel på, hvor stor en rolle pårørende ønsker at spille, når det fx handler om deres barns eller forældres økonomi. Ligesom der kan være borgere, der er under værgemål, og hvor værgeren og den pårørende har forskellige roller i relation til borgeren. Dette har naturligvis betydning for, hvilken professionel indsats der er behov for fra personalets side.

Ledere og personale har ansvar for at skabe gode rammer for samspillet mellem borgere og pårørende. Det er vigtigt, at personalet anerkender de pårørendes kendskab til den enkelte borger og deres ønske om at beskytte og hjælpe borgeren. Pårørende kan fungere som talerør for borgeren og kan bidrage til at fremme den enkeltes selvbestemmelse og retssikkerhed.

Det kan også ske, at pårørende kan være med til at hæmme den enkeltes borgers selvbestemmelse. Det er her vigtigt, at personalet husker, at borgerens selvbestemmelse vejer tungere end pårørendes ønsker.

Løsninger til at forbedre samspil med pårørende om spørgsmål vedrørende borgerens økonomi kan være:

- At orientere pårørende om borgerens selvbestemmelsesret.
- At udarbejde en velkomstpakke i forbindelse med borgerens indflytning, hvor spørgsmålet om økonomi inddrages.
- At dialogen mellem de aktører, der yder støtte til borgerens økonomihåndtering, forbedres.
- At den daglige praksis tilpasses, så personalet kan tage højde for, hvilken konkret viden og funktion de pårørende kan bidrage med.

Nedenstående case er et eksempel på en problemstilling, som personalegruppen kan drøfte.

Case 3

Marie bor på et botilbud og kan godt lide dukker. Hun har værelset fuld af dukker og bruger mange penge på at købe specielle dukker. Marie fortæller, at personalet på det botilbud, hvor Marie bor, siger til hende, at de ikke synes, hun skal bruge flere penge på dukker. I stedet skal hun spare op til at kunne tage på sommerferie. Marie kan ikke forstå, hvorfor hun ikke kan købe flere dukker. Maries forældre støtter op om Maries indkøb af dukker, når hun er hjemme hos dem. Moderen samler også på dukker, og de hygger sig med at tage rundt og finde nye specielle dukker. Forældrene oplever, at Marie ikke kan lide at gå imod personalet, samtidig med at hun stadig gerne vil købe nye specielle dukker til sin samling. Marie siger, at hun ikke ved, hvad hun skal gøre.

Casen kan fx bruges til at drøfte:

- Om Marie får den rette støtte til at kende sine rettigheder og udvikle handlekompetencer.
- Om dialogen mellem personalet/ledelse på botilbuddet og pårørende/værge kan forbedres.
- Om pårørende og personale varetager Maries interesser.

Pårørendes rolle

Støtte til at håndtere økonomi skal ske med udgangspunkt i borgerens selvbestemmelsesret, egne ønsker og behov. Det er vigtigt, at personale og ledelse på botilbud har fokus på:

- Hvad de pårørende skal inddrages i.
- Hvad de pårørende har indflydelse på.
- Hvad de pårørende forventer og kan forvente at blive inddraget i.

Det gælder både i forbindelse med indflytning og under opholdet i botilbuddet.

Pårørende må generelt kun inddrages vedrørende økonomi, hvis borgeren har givet samtykke til det. Hvis den pårørende er økonomisk værge (dvs. at værgemålet omfatter økonomiske forhold), kan personalet henvende sig til værgen vedrørende økonomiske forhold uden samtykke fra borgeren.

Der kan, som nævnt, være forskel på både borgeres og pårørendes ønsker om involvering i håndtering af borgerens økonomi. En behovs- og forventningsafklaring mellem borger, personale og pårørende er derfor central for at tilgodese borgerens selvbestemmelse og ønsker.

Værge

Det er vigtigt, at personale og ledelse på botilbud har fokus på, hvilke opgaver, pligter og ansvar værgeren har i forhold til den enkelte borger, så personalet kan skelne imellem, hvilke opgaver der hører under henholdsvis værgeren, pårørende og personale. Tilsvarende er det vigtigt, at borgeren har kendskab til egne rettigheder, og hvilke opgaver værgeren skal varetage.

Det er vigtigt, at borgeren ikke bliver frataget muligheden for at lære og danne erfaringer om økonomi – også i de tilfælde, hvor borgeren er under værgemål. Både borgeren, i den udstrækning det er muligt, værger og personale skal derfor kende værgens rolle, og hvad værgemålet indebærer. Ligesom det er vigtigt, at borgeren kender sin egne rettigheder.

Pårørende som værger

Ofte vil den person, som beskikkes til værge, være i familie med den, der er under værgemål. For at kunne tilgodese hensynet til borgerens selvbestemmelse er det vigtigt, at både værgeren, borgeren og personalet ved, hvilke opgaver værgeren har, og hvornår den pågældende handler som henholdsvis værge og pårørende.

Case 4

Christians værge, som også er hans mor, vil bestemme, hvilke og hvor mange gæster Christian skal invitere til sin fødselsdag, og at den skal holdes på et hotel. Bag moderens beslutning ligger et ønske om, at Christians kontakt til familien vedligeholdes. Christian er involveret i beslutningen og er klar over, at han skal betale for fødselsdagen, men siger: "Jeg kan ikke lide det hotel, og nu går der lang tid, før jeg får råd til det tv, jeg så nede i byen."

Casen kan fx bruges til at drøfte:

- Om Christian får den rette støtte til at kende sine rettigheder og udvikle handlekompetencer.
- Om dialogen mellem personalet/ledelse på botilbuddet og pårørende/værgeren kan forbedres.
- Om pårørende/værgeren varetager Christians interesser.

